

Uredništvo in upravniki  
prostor:  
2657 S. Lawrence Ave.  
Office of Publication:  
2657 South Lawrence Ave.  
Telephone, Rockwell 4904

Izhaja vsak dan razen  
nedelj in praznikov.  
Issued daily except Sun-  
days and holidays.

LETO—YEAR XXI.  
Cena lista  
je \$6.00  
Entered as second-class  
at Chicago, Illinois,  
March 2, 1910, at the post-office  
No. 1077 of March 2, 1910.  
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Subscription \$6.00  
Yearly  
STEV.—NUMBER 292

### Varčni predsednik rad izdaja denar za orožje

Dasiravno pojde okoli 85 odstotkov od proračuna za orožje, ni nobenega ugovora od njegove strani, da je treba slediti in varčevati.

Washington, D. C. — Za kapitalistične vojne v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti pojde okoli 85 odstotkov od zveznih izdatkov. Tako je čitati v proračunski poslanici predsednika na kongres. Od časa do časa predsednik opozori delavce na ogromno breme, ki ga nosijo delavci zaradi imperijalističnih ambicij finančnikov, ki dominirajo v ameriški zunanji politiki.

Ako se odraunijo stroški za orožje, ki se plačujejo iz dohodki pošte, pojde po izjavi Coolidge v letu, ki končuje dne 30. junija 1930 približno okoli \$3,672,369,905 za vladne stroške. Ta svota se mora dobiti z davki, da bo vlada lahko izhajala. Od te vsote bo vojskovanje snedlo okoli 85 odstotkov od zveznih dohodkov.

Ako se primerjajo napovedani zvezni izdatki \$3,657,079,029 za leto, ki je končalo z dnem 30. junija z aktualnimi stroški zadnjega fiskalnega leta \$3,643,319,875, tedaj zvezni stroški ne padajo, ampak se povišujejo.

Pred enim letom je zakladniki tajnik ocenili, da je svetovna vojna dozdej stala ameriško ljudstvo že pet int rideseet milijard dolarjev. Njegova ocena je bazirala na tem, da dolgovni stroški so se od leta 1914 do leta 1920 so se znižali za 70 odstotkov, a so šli zopet v letu 1922 na 87.4%. Po izjavi Mellona se od tega časa niso vojni stroški znižali pod 40% od dohodkov, ki jih je imela zvezna vlada.

Da se vzdrži bojevit imperijalistična vlada, v kateri dominirajo kapitalisti, ki bi radi razširili svojo moč do konca sveta, mora vsaka oseba, ki opravlja koristno delo, plačati 70 dolarjev, da se krijejo vsi stroški. Ako se pomisli koliko plača celotna družina, tedaj prihajamo do proračuna, da družina plača med \$100 in \$150 na leto. To vsoto plača na direkten ali pa nedirekten način.

### OD KJE TA IZPREMEMBA ČIKAŠKIH BANKIRJEV?

Čikaški bankirji imenujejo obveznice kanadske narodne železnice "superlativno investicijo".

Chicago, Ill. — Znano je, da so privatni bankirji nasprotniki javne lastnine. Illinois Merchant Trust kompanija se trudi na vsa možna hitro spraviti v denar za pet in trideset milijonov dolarjev obveznic kanadske narodne železnice, ki je lastnina kanadske vlade. Obveznice nosijo po štiri in pol od sto.

Banka pripoveduje svojim klientom, da je to "superlativna investicija." Besedi sta tiklani z velikimi črkami in podčrtani.

Slička prosperitete.  
New York City. — Charles Loehman, 21 letni brezposelni delavec, se je vsled onemoglosti in stradanja zgrudil na cesti na 42. ulici. Delavca so odpeljali v Bellevue bolnico, kjer je povedal, da je pred dvema mesecema dospel v to mesto iz Clevelanda, O., da bi poiskal delo, toda najti ga ni mogel nikjer.

### Sezona za bogate stavke odprta v Floridi

Delavci ostanejo v zakajenih tovarnah in vsajstih industrijskih podjetjih.

Palm Beach, Fla. — Zimska sezona je bila v Floridi otvorjena formalno v ponedeljek dne 10. decembra. Pričelo je življenje in drvenje v hotelih in drugih vsakovrstnih zabaviščih. Zbirati se je pričel razred, ki ne dela z umom in rokami, a vseeno uživa sadove dela milijonov pridnih rok in bistriga uma.

Skrbno je bila popravljena škoda, ki jo je napravil zadnji orkan, da se ne oplašijo pomohekuzeni in bogati gostje, ki niso prišli v Florido, da trpe lampak samo uživajo in se vesele življenja.

Z njimi vred so prišli žeparji, profesionalni igralci za denar in druge postavne iz človeških nižin, ki se družijo radi s parazitničnim slojem, ker ima toliko cvenka, da ne ve kam z njim.

Delavci so ostali v tovarnah, rudnikih, v jeklarnah, transportnih podjetjih in pri žarečih plavžih. Ti morajo delati, garati, da lahko parazitni sloj uživa čez mero. Kajti če bi se ti prenehali z delom, tedaj bi se bogate Združene države ispremenile kmalu v beraške. Stroji v tovarnah in drugih podjetjih bi zarjavili, ustavljen bi bil promet, njive bi prerastle plevel, domača živina bi poginila in svet bi postal pust in prazen.

Vsaokletna selitev parazitničnega sloja v Floridi in druga južna in topla zabavišča pokazuje, kako nepotreben je ta sloj za ohranitev kulture in civilizacije in da bi brez delavnega ljudstva bil ves svet prazen in pust.

### Konflikt med delavci in agrarji v Mehiki

Obregonisti se odločili za boj kot in terorizem delavskih u-nij Croma.

Mexico City, 12. dec. — Kriza prihaja za industrijsko delavstvo v Mehiki, ki je organizirano v Cromu (Confederacion Regional Obrera Mexicana) ali Mehiki delavski federaciji. Letna konvencija federacije je bila večer zaključena — brez jasnega programa za bodočnost. Delegatje so se izrekli proti vladi provizoričnega predsednika Gila in ožigosali agrarna frakcije, ki nastopajo pod imenom obregonisti, niso pa sprejeli konkretnega načrta za boj. Glavni voditelji Croma — Morones, Moneda in Gazca — so se takoj zborovanju odstranili iz glavnega mesta.

Medtem se obregonisti, ki kontrolirajo kongres in vlado, pripravljajo na ofenzivo proti Cromu. Več delavskih gubernatorjev, zlasti gubernar v Zacatecasu, je na črni listi. Obregonisti nameravajo z bojkotom in terorjem upogniti ali pa uničiti delavsko federacijo in stranko.

Pasje zakonsko življenje.  
Pana, Ill. — William C. Proffit je oženjen dve leti in ves ta čas ima pasje življenje. Te dni je pisal okrajnemu tajniku, naj pogleda v arhive poročnih licenc, če ni bila morda pomota v izdaji njegove licence. On sumi, da se je oženil na podlagi pasje licence. Tajnik je odgovoril, da je Proffittova poročna licenca v redu in poročni biro ni odgovoren za njegovo pasje življenje.

### DELAVSKE VESTI Z INDUSTRIJSKE- GA POLJA

Delavci v Massachusettsu si bodo dvakrat preinili, preden kupijo delnice podjetja, v katerem delajo. — Fotografirji zahtevajo skrajšanje delavnika.

New York, N. Y. — Massachusettski delavci bodo dvakrat preudarili, preden nalože svoj zaslushek v delnicah podjetja, v katerem delajo. Kajti v Maldenu je bankrotirala Converse Rubber kompanija. Družba je sestala iz tiri tisoč delničarjev in med njimi je bilo precej delavcev, ki so delali v tovarni te kompanije. Vloge \$3,700,000 niso vredne piškavga oreha po načrtu za reorganizacijo kompanije. Veliko delavcev bo izgubilo vse svoje prihranke, ki so si jih pritrkali od svojih ust za deževne dneve.

Delavske solse pomešane s prošnjami niso napravile najmanjšega vtisa na sodnika Lowellia, ko so trdili, da je reorganizacijski načrt delo finančnikov, da izrinejo delavce iz kompanije. Na apel, da poslušati človeško stran v tej zadevi, je sodnik suho odgovoril, da poslušati je argumente za reorganizacijsko načrt.

Tisoč organiziranih fotografirjev v New Yorku zahteva 40 ur dela v tednu in sicer po osem ur za delo po dnevu in zahtevajo nobene izpremembe v mesdi. Za ponočno delo pa zahtevajo, da se plača \$73 na teden. Tedenska menda za delo po dnevu je \$68.

### Pleteninarski delav- ci zopet svobodni

Plačana je bila zanje denarna globa. — Delavci so se vrnili v Kenosho.

Milwaukee, Wis. — Sestnajst pleteninarskih piketov, ki so strajkali tovarno Allen A. kompanije, je zapustilo poboljševalnico tukajšnjega mesta. Spremljali so jih njih prijatelji in znanci. Odpeljali so se v Kenosho. Odslužili so 39 dni od kazni, ki so jo prejeli radi kršenja sodnijske prepovedi, izdane od zveznega sodnika. Unija pleteninarskih delavcev Full Fashioned Hosiery Workers je vztrajala pri tem, da plača denarno globo po sto dolarjev za vsakega piketa. Unija je plačala denarno globo že preje za devet delavk in enega delavca, ki je obolel v poboljševalnici. Zdaj je vseh sedem in dvajset piketov prostih.

Boj v Kenoshi proti Allen A. kompaniji se nadaljuje. Unija noče priznati priganjskih metod kompanije, kompanija pa noče odnehati napram uniji in jo priznati. Dne 15. februarja bo ta boj star leto dni. Čas beži.

### OLJNE DRUŽBE ZGUBILE PRAVDO V MONTANI

Najvišje sodišče je zavrglo priziv zaradi frivolnosti.

Washington, D. C. — Najvišje sodišče je zavrglo priziv Hartovih čistilnic za olje proti devetoma centoma državnega davka na galono gazolina v državi Montani. Družba je v svojem prizivu trdila, da je davek protustaven. Najvišje sodišče je priziv odklonilo, češ, da je bilo lahkomišlno sprožiti v tej zadevi federalno vprašanje.

Mož in žena obsojena v zapor radi ropov.  
South Bend, Ind., 10. dec. — Hubert Rena in njegova žena Gertrude sta bila včeraj na tukajšnjem sodišču obsojena na eno do deset let ječe vsak, ko sta priznala, da sta skupno vporizorila več ropov na gasolinke postaje.

### Litvinov upa, da bo Hoover prijatelj Rusije

Pravi, da sovjeti nikoli ne pozabijo, kako je Amerika nasitila ruske kmete.

Moskva, 12. dec. — Maksim Litvinov, pomočni komisar zunanjih zadev, je včeraj v svojem poročilu pred centralnim izvršnim odborom izrekel upanje, da bo Hooverjeva administracija naklonjena in prijateljska Sovjetiki uniji. Odnosaji med sovjeti in Ameriko se stalno izboljšujejo, je rekel Litvinov.

"Rusija nikdar ne pozabi, kako je ameriško ljudstvo v strašnih letih lakote pomagalo rusku ljudstvu potom pomočne organizacije, katero je vodil Hoover," je dejal Litvinov. Čeprav so Združene države odtujene, je vendar upati, da Amerika s svojo visoko razvito tehniko israbli ekonomske možnosti sovetov v vzajemne koristi obeh dežel.

Litvinov je dalje poročal, da je še vedno dosti intrig proti Sovjetiki uniji, posebno v Angliji in Franciji. Najboljši odnosaji sovetov so s Turčijo, Perzijo in Nemčijo.

### Zdravstvene oblasti pobijajo influenco

Preventivne odredbe izdane za vsa deleža; okrog 200,000 slučajev bolezni.

Washington, D. C. — Urad za javno zdravje poroča, da se epidemija influence pomeša s pacifičnega obrečja proti zahodu in se razširi po vseh Združenih državah. Zdravstveni biro sklepa, da je danes okrog 300,000 slučajev bolezni v vseh državah. Informacije iz 26 držav dokazujejo, da je 21,238 oseb sholelo v prvem tednu decembra. Bozen je še dosegla srednji zapad.

V Kansasu je prijavljenih 13,596 slučajev. V St. Paulu, Minn., je 660 bolnikov. Enaka situacija prevladuje v Indiani in Ohio. V torko so bile zaprte javne šole v Atlanti, Ga., Chatanooga, Tenn., Crawfordsvillu, Ind., in kansaska univerza v Lawrenceu, Kans.

Chicago. — Javne zdravstvene oblasti v Chicago so storile potrebne korake za pobijanje influence. Bozen v Chicago je še zelo mila. V torko je bilo prijavljenih 31 novih slučajev in pet oseb je umrlo; v ponedeljek je bilo 80 slučajev influence in 72 slučajev pljučnice.

Položaj nikakor ni alarmanten, treba pa je previdnosti od ljudi samih, da si takoj ob prvem simptomu takozvanega "prehlajenja" in vročice iščejo zdravniško pomoč.

### SUHAŠKI JUG ZELO MOKER

Komisarjevo poročilo podaja številke.

Washington, D. C. — Številke, ki jih je podal javnosti zvezni prohibicijski komisar James M. Moran v svojem letnem poročilu, dokazujejo, da je "suhaški" jug bolj moker kot se pa drugi kraji v Združenih državah.

### ŽITNA IGRAL- NICA V CHICA- GU SE PODIRA

Z njo vred pa odhajata tudi staro zaupanje in varnost špekulantov in igralcev.

Chicago, Ill. — Delavci podirajo staro poslopje iz kamna, v katerem je bila nastanjena stara borza, čikaška žitna igralnica, na njegovem mestu zgradi nebotičnik, v katerem se bo nadaljeval ples okoli zlatega teleta. Dokler ne bo nebotičnik zgrajen, bodo špekulantje nadaljevali svojo igranje v nekem bližnjem poslopju, na kar se preselijo v novo poslopje.

S starim poslopjem odhajata tudi zaupnost in varnost igralcev in špekulantov. Na eni strani jih ogrožajo zakoni, ki jim niso všeč, kot na pr. McNarry-Haugenova predloga, ki jo je predsednik Coolidge vetiral. Žitni igralci in špekulantje so trdili, da jim ta zakon prepreči igranje z žitom. Trgovina v bodočnosti z žitom bo odpravljena. Ta trgovina se večinoma ne izvrši. Ampak špekulantje vseno igravo, da bodo dostavili žito v maju po tej ceni, ko ga v resnici ne pošljejo nik, ker je žito zopet še prodano nasaj, preden pride mesec maj. Tako se kupuje in prodaja žito na borzi in sicer po cele vlakne, ne da bi zapustilo žitnice ali se kam prepeljalo.

Velike žitnice in delna kontrola svetovnega žitnega trga kanadske farmake zadržuje centralne je precej omejilo manipulacije žitnih špekulantov. Sodelovanje Sovjetske Unije na žitnem trgu, je tudi omejilo delovanje žitnih špekulantov, ker Rusija vpošteva pri oddajanju svojega žita socialne razmere v svoji deželi.

Valetnega se žitni špekulantje pripravljajo, da žitne špekulacije nadomeste z drugimi dohodki. Telefonsko in brzojavno službo imajo izborno in tako mislijo uvesti na čikaški borzi špekulacije v vrednostni papirji, delnicami in obveznicami. Čikaški špekulantje menijo, ako špekulantje s vrednostnimi papirji postajajo bogati v New Yorku, zakaj bi se mi ne poizkusili tržiti z njimi.

Taki izgledi so tudi na čikaški merkantilni izmenjavi, kjer špekulantje barantajo s sirovim maslom in kokošjimi jajci, ki jih nikdar ne dostavijo. Daa-ravno so ti špekulantje zgradili palačo za svoj dom, ki je opremljena z vsemi udobnostmi, so v skrbih zaradi svoje bodočnosti, ker vidijo, da združuje odrijava posredovalce in da jih bodo končno popolnoma spravile v kraj. Nekateri teh špekulantov so sami trgovci in vprašujejo, kako bodo tržili v bodočnosti, ako se združuje farmerjev razširijo. Oni občutijo nevarnost, ki jim preti od hladnih shramb v rokah zadržav.

James Patten, žitni kralj, zagovornik odprte delavnice in seveda filantrop je umrl onega dne, ko se je čikaška borza selila iz svoje stare hiše. Njegov konec je mogoče simptoničen, kako je prišel do bogastva.

### ČEVLIJ IZ ZAHJH KOŽ.

Ta moda se uvede v Parizu, v mestu modnih norosti.

Washington, D. C. — Čevlji, ki so bili napravljeni iz usnja krokodilovih, kačjih in kučar-skih kož, so se tako priljubili, da so pričeli uvažati iz Južne Afrike žabje kože, da jih ustrojijo v usnje in napravijo iz tega usnja čevlje za ženske. V modi je seveda to velika novost.

### Vlak ga ubil.

Rock Island, Ill. — Tovorni vlak Milwaukee železnice je v torko povozil Lee Toplissa na križišču zunaj mesta.

### Liga narodov miri Bo- livijsko in Paraguay

Bolivijska mobilizira čete proti mali gorski republikli.

Lima, Peru, 12. dec. — Tukajšnji bolivijski poslanik je prejel vest iz La Paza, da je vlada Bolivije sprejela posredovanje panameriške konference v Washingtonu. Bolivijski poslanik Medina v Washingtonu je dobil navodila v tem smislu.

Lugano, Švica, 12. dec. — Svet Lige narodov je večerj brzojavno apeliral na vladi Bolivije in Paraguaya, naj mirno poravnata svoj spor in prenehata z grožnjami vojne.

La Paz, Bolivija, 12. dec. — Vojni oblaki še vedno vise nad Bolivijo. Generalni štab je povzal v službo letnik 1929. Shodi in demonstracije za vojno so na dnevnem redu. Prostovoljci se oglašajo od vseh strani. Vseučilniški dijaki so sklenili organizirati svoj bataljon. V Trinidadu se je organiziralo tisoč prostovoljcev. Upokojenci častriki se vračajo v aktivno službo. Tukaj pravijo, da je vojna nezogibna. Vlada je odklonila vse zunanje ponudbe rassodiča.

Asuncion, Paraguay, 12. dec. — Razen demonstracij kadetov in študentov, ki se navdušujejo za vojno, je mir v Paraguaju. Vlada je apelirala na Ligo narodov, naj prepreči napad Bolivije na njeno ozemlje in zdaj čaka odmevov.

Washington, D. C. — Pot do morja in olje — to sta dva glavna prepira med Bolivijo in Paraguayem v Južni Ameriki. Vprašanje suverenstva nad kosom pokrajine v obsegu 100,000 kvadratnih milj, ki je znana s imenom Chaco Boreal, je jedro spora. Na tem ozemlju je petrolej. Prepir traja že desetletja. Bolivija šteje 2,900,220 prebivalcev, Paraguay pa 863,321.

Paraguay je hribovska deželica, ki se je osvobodila od španske nadvlade leta 1811, naker je bila pod vlado despotov. Republika je bila samo po imenu. Leta 1844 se je paragvajski despot Francisco Lopez zapletel v vojno s Brazilijo in Argentino. Strašna vojna je trajala pet let in tako uničila deželico, da se ni še danes opomogla. Pred vojno je deželica imela 1,300,000 prebivalcev, po vojni je pa ostalo samo 20,000 moških, 106,250 žensk in 86,000 otrok; vsi drugi so bili poklani. Lopez je bil ubit v zadnji bitki.

### NAJVEČJA POSTAJA POD- ZEMSKO ŽELEZNICE OD- PRTA V LONDONU.

Ta postaja lahko služi petdeset milijonom oseb v enem letu.

London, Anglija. — Westminsterki župan je slovesno otvoril postajo podulčne železnice v Piccadillyju. Ta postaja podulčne železnice je največja v Londonu. V enem letu se jo lahko posluži petdeset milijonov potnikov.

### 110 stopinj vročine in bolnik je ozdravel!

Berkeley, Cal. — "Temperatura 110.6 stopinj Fahrenheit." Tako se čita naravnost neverjetno in vendar avtentično oficijelno zdravniško poročilo o bolniku na kliniki medicinske fakultete na kalifornijski univerzi. Poročilo je podpisal dr. Harold M. F. Behneman, ki je zdravil dotičnega bolnika, čigar ime je zamočeno. To je rekord vseh rekordov, kar jih pomeni zgodovina zdravilstva. Vročica 104 stopinj je navadno najvišja, ki brez izjeme umori človeka. Dr. Behneman poroča, da je njegov bolnik, ki se je kahal v vročini 110 stopinj, ne samo ostal živ, pač pa je popolnoma ozdravel na kožni bolezni, ki ga je mučila dolga leta. Prekomerna vročica ga je ozdravila!

# PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$3.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oglepaju n. pr. (Nov. 30-1928) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da va mje s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

## SODNIJSKE PREPOVEDI IN ČUDNA LOGIKA KAPITALISTIČNEGA CASOPISJA.

Kapitalistično časopisje zagovarja vsako napravo, ki koristi privatnim bizniškim interesom. Ampak logika pri zagovorih strašno šepa. Chicago Journal of Commerce izjavlja v uredniškem članku, da je popolnoma pravilno, ako se s sodnijsko prepovedjo prepove razpostavljenje stavkovnih straž, ako so vprav zaradi takih sodnijskih prepovedi prikrajšane v ustavi zajamčene pravice svobode govora in zborovanja. Ta najvplivnejši finančni list na zapadu prizna, da je piketiranje lahko popolnoma mirno, k temu pa dodaja argumente, da piketiranje vodi kasneje do kaljenja miru. Zato je izdajanje sodnijskih prepovedi s tega vidika proti piketiranju opravičljivo. Kajti taka možnost se naj prepereči, kot je to storil zvezni sodnik Geiger v zadevi v Kenoshi, modruje urednik finančnega lista.

Kakšne sodnijske prepovedi bi se lahko še izdajale, ako drži logika urednika tega finančnega lista? Ako se naj izdajajo sodnijske prepovedi z namenom, da se v bodočnosti preprečijo prestopki in hudodelstva, tedaj bi bila najbolj na mestu sodnijska prepoved, ki bi prepovedala državljanom v območju sodnika zbirati premoženje, nositi denar z žepu, ustanovljati banke itd. Zakaj? Da se preprečijo ropi, vlomi, roparski napadi in roparski umori!

Tatovi ne krajejo iz zabave, ampak zato, da jim ni treba delati in si s tatvinami priskrbe potrebna sredstva za življenje. Tudi roparji ne ropajo iz šale ali za to, da se bodo njih oropane žrtve smejale od srca. Vlomilci in bančni roparji ne vlomljajo v banke ali jih pa oropajo zato, ker taki vlomi delajo zabavo ljudem, ampak zato, da si hitro nagrabijo denarja. Roparski morilci napadajo in more izbrane žrtve iz tistih motivov, kot tatovi krajejo, vlomilci vlomljajo in roparji ropajo. Ako bi nihče ne lastoval nobenega premoženja kot oseba (korporacije kot pravne osebe so vključene), noben državljan bi ne imel denarja v žepu, kadar je na ulici, tedaj bi ne imeli tatov, roparjev, roparskih morilcev in žeparjev. Torej vse zlo izhaja iz tega, da ljudje zbirajo premoženje, ustanovljajo banke in nosijo vanje denar, ali pa imajo denar pri sebi, kadar se nahajajo izven svojega doma. Ako se vzroki za to zlo prepovejo, se bodo po tej logiki izpraznile naše ječe, ker ne bomo imeli tatov, roparjev in roparskih morilcev. Prihranjenih bo tudi veliko nepotrebnih stroškov, kajti odpravljene bodo obravnave proti tatovom, roparjem in roparskim morilcem, znižalo se bo število policajev, graditi ne bo treba jetnišnic in električni stol se bo lahko poslal v muzej med staro in obrabljeno šaro. Mesto debelih zakonikov, ki grede komaj na police ene sobe, bi imeli sodnijske prepovedi, ki bi zavzele veliko manj prostora kot knjige, v katerih so tiskane postave. Mesto ustavne vlade bi imeli vlado s sodnijskimi prepovedmi.

Tu vidimo, kaj bi vse nastalo, ako bi resno vpoštevati logiko urednika finančnega lista. In zakaj se to ne zgodi? Ker vsak pameten človek reče, da bi bila to največja prismođarija na svetu in ker imamo zakone, ki varujejo lastnino in kaznujejo zločine in prestopke.

To velja tudi od sodnijskih prepovedi, ki se izdajajo proti mirnemu piketiranju, češ, da se je bati, da bodo kasneje nastali nemiri.

Zato imamo policijo, šerife in šerifove deputije, da polove nemirneže in kallice miru in sodišča, da jih kaznujejo po zakonih, ki so v zakonikih. Preje treba izvršiti kaznjivo dejanje ali čin, da se lahko kršilec zakona kaznuje. Delati in sprejemati postave pa imajo zakonodajne zbornice, ne pa sodniki.

Sodnijske prepovedi ob času sporov v industriji proti delavcem se ne dajo zagovarjati z nobenega vidika, dokler ni v ustavi jasno in razumljivo povedano, da državljan se dele v dva razreda in sicer v razred lastujočega razreda in delavskega razreda in so za vsak razred v posebnem zakonu navedene pravice in dolžnosti.

Delavec je prost in ni lastnina tovarnarja ali podjetnika, kot je bil nekdanji suženj svojega gospodarja ali pa srednjeveški tlačan lastnina fevdnega gospoda. S tega

vidika so sodnijske prepovedi proti delavcem ob času sporov v industriji neustavne. Amerika je že zdavnej odpravila telesno sužnost za zamorce, za belopoltnike so pa bile odpravljene vse postavne vezi tlačanstva, ko se je proglasila neodvisnost Združenih držav. Zagovorniki sodnijskih prepovedi proti delavcem ob času sporov v industriji naj pazno čitajo proglaš neodvisnosti Združenih držav, ki so ga izdali očetje ameriške republike, pa bodo prišli do spoznanja, da so v veliki zmoti.

## VESTI IZ NASELBIN

Seja in drugo.

New Philadelphia, O. — Prod kratkim sem čital v Prosveti žalostno vest o smrti mojega prijatelja Leonarda Skube, ki je preminil v Gowandi, N. Y. Na tem mestu izrekam njegovi soprog in hčerki moje sožalje.

S pokojnim sva se spoznala leta 1915 v Colorado in od takrat do l. 1924 sva si stalno dopisovala; potem pa je najina korespondenca prenehala, ker sem bil slabega zdravja. Tudi on mi je preje večkrat potožil, da ni več trdnega zdravja, kajti ponesrečil se je bil pri delu in je na teh posledicah trpel. Skoraj nisem mogel verjeti, da je moj prijatelj umrl in da je moral v prezgodnji grobi. Zelo občutil sem, ker ga nisem šel obiskat meseca avgusta, ko sem bil v Buffalu, N. Y., in v Niagara Fallsu, Ontario, Canada. Pot je bila preoddeljena radi moje družbe, ali da sem bil vedel o njegovi bolezn, bi ga bil šel prav gotovo obiskat.

Pokojni je bil v resnici priljubljena oseba in vsekoli naprednega mišljenja. Zadnjič sva bila skupaj tukaj v Novi Filadelfiji leta 1918. Tožil mi je o slabem zdravju. Pravi mi, da si je nakopal bolezen v premogorovih pri napornem delu v mokrih prostorih. Vzdihi mi je: "Si ba kapitalizma, kako nas tepe!" Prilridil sem mu. Sedaj je pokojni Leonard vse prestal, kar nas še čaka.

Lahka naj mu bo ameriška gruda in blag spomin! Njegovi družini pa moje iskreno sožalje.

Delavske razmere so tukaj kot v drugih krajih. Ponekod se dela s polno paro, drugod pa ne in je delo težko dobiti. Posebno sedaj po zimi je za delom okrog hoditi veliko težje kot na spomlad. Plače so nizke proti obatoječi visoki draginji, tako da se je treba učiti, kako se bo živel. Vreme imamo zelo lepo vso jesen.

Članom društva št. 484 Slovenske narodne podporne jednote priporočam, da se udeležijo letne seje dne 16. decembra, kajti tako je tudi novembra seja zaključila, da se mora vsak član udeležiti glavne seje, ako ne, ga zadene kazen po pravilih, in sicer suspenzija, kakor je določeno v pravilih na strani 107. Seja prične ob 1. popoldne, kakor je bilo že poročano na kratko v glasilu s dne 12. decembra. Voliti imamo nove uradnike za l. 1929. Zato pa vsi na sejo, da se izbere dobre odbornike, ki bodo po vašem mnenju lahko vodili društvo v splošno zadovoljstvo. Kdor bo izvoljen, bo tudi svojo nalogo izpolnjeval, da bo v korist društva in jednote.

Torej na svidenje dne 16. decembra na letni seji. Udeležimo se vsi, tudi članice. To je potrebno vsaj za letno sejo. Rešiti imamo mnogo zanimivega in važnega. Torej pridite zagotovo.

Brataki pozdrav!  
Michael Fisher, tajnik.

Letna seja društva 210.

McKees Rocks, Pa. — Pozivljam vse člane društva št. 210 Slovenske narodne podporne jednote, da se zagotovo udeležijo letne ali glavne seje, ki se bo vršila v nedeljo 16. decembra. Ker bomo izvolili nov odbor za leto 1929, je potrebno, da vsak član pride na sejo, da se volitve lažje izvrše ter da se druge važne društvene zadeve pravilno in točno reši ob navzočnosti vsega članstva.

Vsak član naj prinese na sejo svoj naslov napisan na listku papirja, katerega naj izroči tajniku. Tajnik mora imeti točne in pravilne naslove vseh članov, da jih pošlje na upravnitvo Prosvete in da jih ima vključene v tajniški knjigi.

ja bo zelo važna in vaša navzočnost je absolutno potrebna.

Brataki pozdrav vsemu članstvu SNPJ! — Franjo Piršič, taj.

Letna seja društva 144

York Run, Pa. — Naznanjam vsem članom društva št. 144 Slovenske narodne podporne jednote, da se vrši letna seja v nedeljo, dne 16. decembra ob 1. popoldne, in sicer pri sobratu Antonu Zela.

Izvoliti moramo nov odbor za leto 1929 in rešiti več drugih važnih društvenih zadev, ki zahtevajo navzočnost vsega članstva našega društva. Naša dolžnost je, da se vsi udeležimo glavne seje dne 16. decembra da napravimo potrebne zaključke, ki bodo v korist našemu društvu in jednoti.

Na svidenje 16. decembra!  
John Vertačnik, tajnik.

Glavna seja društva 205.

New Duluth, Minn. — Letna ali glavna seja društva "Lec Tolstoj" št. 205 Slovenske narodne podporne jednote se bo vršila v nedeljo, dne 16. decembra, pričetek točno ob 9. popoldne.

Uljudno vabim vse člane tega društva, da se udeležijo glavne seje, kajti rešiti imamo važne zadeve in izvoliti nov društven odbor za leto 1929.

Na svidenje 16. decembra!  
John M. Borich, tajnik.

Pojasnimo. — Gornja naznanila so dospela v uredništvo prepoznano za uradno številko Prosvete ki je izšla dne 12. decembra. Uradna naznanila in dopisi morajo biti v uredništvu najkasneje v torek popoldne, da se jih uredi za uradno glasilo, ki izide ob sredah.

Naše lokalne razmere.

Sharon, Pa. — Z dopisi iz naše naselbine že tako izgleda, kot da bi ne bilo tu več nobene slovenske družine. Beremo še radi, pišemo pa ne. Z delom je tukaj bolj slabo, skoro pod ničlo, menda pač kot drugod. Kadar se dela, se vsaj toliko zaustavi, da se človek preživi, kdor pa nima dela, gre rakovo pot. Seveda, krivi smo tega največ sami, ker politika nam je deveta briga, živimo kar tjavendan, pa lepo čakamo na boljše čase, ki nam jih bo Bog dal.

Tukaj smo volili večina za salune. Tega ne bo; mr. Smith je pogorel, pa še kako hudo. Vesele pa se tisti, ki ste Hooverja volili. Velika bo prosperiteta, kakor hitro od državne vaje ti roke vzame. Sedaj je šel na tovanje na naše delavske stroške, da bo videl, kakšne metode delavci prejema, po deželah, ki jih bo obiskal.

Tukaj nimamo političnega ali kulturnega društva, kar seveda ni prav za tako staro slovensko naselbino. Vse, kar imamo, je Slovenski delavski dom in podporni društva. Delavski dom je lep in nam je v ponos; odgovarja vsem potrebam za tako naselbino, samo žal, moram priznati, da se v njem premalo strori za izobrazbo delavstva. Samo par prireditve je bilo — to je vse. Le pesne veselice se obdržavajo in še prav pridno. Je dobro, da se človek tudi včasih malo razveseli in razvedri, ko risto bi pa bilo za mnoge bolj, da bi se od časa do časa sklicalo kakšen shod, na katerem bi govoril dober govornik. To bi nam veliko bolj koristilo, kot pa pleš, četudi je še tak kot av. Vida v Evinem kostumu, pa tako zvijanje, kot bi ne bilo kosti v telesu plesalcev. Mi "ta stari" pa itak malokdaj na vrsto pridemo s svojimi skromnimi polkami in valeerji.

Najpomembnejši dan je bil za našo naselbino, ko smo imeli v naši sredi redka gosta brata Ivana Moleka in Franka Kržeta. Seveda tudi takrat ni bilo vsem prav, najmanj pa tistim, ki so še sto let za sedanjim časom. Nikdar ne bom pozabil besed brata Moleka, ko je dejal med

drugim: "Bodi nezadovoljen, pa vedno bodi nezadovoljen." Pa mi je nekdo drugi dan rekel: "Je pa res Molek fanj povedal; se pozna, da ni samo po štirih razredih hlače trgati. Bi že vruga videl, kako bi bil zadovoljen, ko bi mu bosas rekel: 'Ti ho bodi, pa delaj in nesi vsakih 14 dni svoji osemljavni družini \$40.' O, saj ves; on zasluži denar, seveda, njemu je lahko tako govoriti; on zasluži denar."

Kot sem že omenil, smo na društvenem polju precej podkovani. Imamo 5 podpornih društev, katerih tri spadajo pod okrilje Slovenske narodne podporne jednote, eno k JSKJ in eno k SSPZ. Dve izmed teh petih sta bili ustanovljeni letos, in sicer mladinsko društvo "Liberty," spadajoče k SNPJ in društvo "Svoboda" SSPZ; obe sta še bolj šibki in majhni.

Rojaki, prilik je torej dovolj, da se lahko vsakdo zavaruje za alučki bolezn in nesreče ter smrti. Bomo lahko vsaj v tem pogledu pomorni, da nam ne bo treba okrog rojakov hoditi v slučaju potrebe ter miločinne prositi.

Srečno Novo leto vsem zavednim delavcem širom Amerike! Nezadovoljnej.

Girardske novice.

Girard, O. — Skoro vsak dopis prične z opisom delavskih razmer, o napredku podpornih društev in o dobrih odnosih med rojaki v naselbini. Jaz pa bom le na kratko rojakom sporočil, kako smo se dne 8. decembra tukaj zabavali.

Omenjenega dne so pri nas v Girardu gostovali naši Clevelandčani. Nastopili so s predstavo in pevskimi točkami. Ljudem se je njih prednašanje petja tako dopadlo, da so jih s ploskanjem pozvali večkrat nazaj, da so ponavljali pesmi. Od tega programa smo imeli veliko zabave in užitek ter polno smeha.

Rojakom po naših slovenskih naselbinah priporočam, ako žele meti veliko smeha in par ur veselja, da se obrnejo na Franka Pluta, 19109 Shaconee ave., Cleveland, O.

Tukaj bodo naši rojaki vprizorili dne 22. decembra znano igro "Mlinar in njegova hči." Igra je krasna tragedija, petdejanika, ki privabi marsikomu solze v oči. Kaj bo šel poleg te igre na programu, mi ni znano, vem pa, da bo ves program izredno zanimiv. Zato pa vabim rojake iz Girarda in okolice, da se zagotovo udeležijo ter da sami vidijo, kaj bo omenjenega dne na odru Slovenskega doma. Po igri bo prosta zabava za vse.

Na svidenje dne 22. decembra! — Ferdinand Krumberger.

## IZ PRIMORJA

"Zadrugarji" v Rimu. Na ovisk združeni razstave v Rimu so vabili fašisti zlasti Slovence in Hrvate. Iz Istre in z Goriskega je bil odziv neznan, nekollto več udeležnikov izleta je bilo iz trške okolice. Sedaj si "zadrugarji" pripovedujejo, kako je bila dolgočasna vožnja, ki je trajala kar celih 24 ur. Na rimski postaji so jih spravili v oddelke, kjer se razklada živina. Pertot-Ascari jim je po dolgih prošnjah šele dovolil, da so smeli v hotel, kjer so se očistili in pripravili za povorko. V klošču so vstopali eden po eden. Vsakega so pregledali. Voditelji so morali jamčiti za svoje zadrugarje. Za slovenske zadrugarje je igral to policijsko vlogo odvetnik dr. Agneletto. Poldrugoro uro je bilo treba čakati, da se je pojavil Mussolini. Militerji so z zidovja dajali znamenja, kdaj treba ploskati in se klanjati s praporji pred vsamogočnim Ducejem.

Berger zahteva ponovno štetje glasov.

Milwaukee, Wis. — Socialistični kongresnik Berger je v torek naznanil, da se obrne na sodišče za ponovno štetje v njegovem kongresnem distriktu, kjer je bil poražen pri volitvah 6. novembra. Volilna komisija je drugi dan po volitvah poročala, da je bil republikanski kandidat Stafford izvoljen z večino 2200 glasov, kasnejeje oficijelno poročilo se pa glas, da ima Stafford samo 729 glasov večine nad Bergerjem.

## OPAZOVANJA

V bedakovem paradizu. V resnici zemlja in zunanji vesmir ne pozna te razdelbe. V vesmiru ni nič "gori" ne "doli." Če bi mogli kopati navpično jamo v zemljo, bi mislili, da gremo "doli" — pa bi kopali "gori", če hočemo priti skozi sredino zemlje na drugo stran površja.

Direkcije, ki jih postavljajo človek, so samo relativne, dozdevne. Na severnem tečaju ni več severa in na južnem ni juga.

Koliko je še ljudi — na milijone jih je — ki ne morejo razumeti, zakaj je v dolinah toplo, na visokih gorah pa večen sneh in led (tudi v Afriki), dasi vrhovi teh gor bližje soncu kot doline. Ne poznamo bistva toplotne vloge, ki jo igrajo plasti ozračja. Prav tako ne vedo, da je zemlja pozimi — koncem tega meseca — bližje soncu kakor koncem junija in vendar je zdaj mrzlo, poleti pa toplo. Kolkolih je še, ki ne vedo, da je zdaj, ko je pri nas zima, v južnem zemernem pasu poletje in da je tam zima, ko je pri nas poletje. Na primer v Argentini je zdaj spomlad.

To dokazuje, da ni nikjer fiksnosti, stalnosti — ne v zgodovini zemlje in vesmira. O tečajima smatramo, da je tam večna zima, pa ni. Nekoč je bila tudi tam vroča klima in morda bo še.

Na tisoče drugih zagonetk in velikih zmot je še.

Zato se ne smemo čuditi, če ženi Einstein že dvajset let prinas poveduje svoje zaključke — pa ga do danes samo sedem ljudi prav razume.

## MOJI VTISI IZ DOMOVINE

Piše Anton Vičič.

Socialistično delavstvo v Sloveniji bo moralo voditi še hude boje za zavarovanje, da ga bo moralo prijeti zopet v svoje roke, da bo res odgovarjalo delavskim težnjam, ne pa kapitalizmu, tako kakor si to zamašajo demokrati in klerikalni zastopniki, posebno pa zadnji, to zavarovanje. Delavstvo stoji vedno na svojih zahtevah, da to je delavski zavod in da ga mora opravljati le samo delavstvo.

Zal, da je zakon tako spremljen in bo delavstvu vzele čas in hude borbe, da ga vsaj toliko zopet zboljša, kakor je to bilo v stari raniki Avstriji pred vojnimi časom.

V Združenih državah je to ideal, da človek lahko dela vse, ako le zna. V stari domovini pa, samo da imaš dosti šol, pa če si še večji tepec.

Uradništvo, ki je prišlo iz delavskih vrst je po velik večini socialistično; nastavljen je bilo v bivši bolniški blaginji in se udeležuje delavskega gibanja in bojev, katere vojne delavstvo v Sloveniji na vseh frontah.

Med drugimi je tudi veteran, naš stari, aktivni, delavni in požrtvovalni sodrug Ivan Mlinar, ki je spreten politikar in časniki zdravja. Tudi občinski svetovalec soc. stranke od. Likar je v tem uradu nastavljen; zavzema prvo tajniško mesto.

Ravnateljstvo okrožnega urada obstoji iz 16 članov, ki so razdeljeni: prva polovica so delodajalci in v drugi polovici so delojemalci. To ravnateljstvo voli iz svoje srede odbor, ki obstoji iz predsednika in dveh podpredsednikov.

Predsednik je v eni periodi delodajalec, v drugi delojemalec. Ako je v ravnateljstvu predsednik delojemalec, je v nadzorstvu delodajalec; vse to se pri vsakih volitvah menja. Klerikalci dosejati še niso raspisali volitev, ker se tako boljše potujejo in se boje, da bi jih delavstvo obsodilo.

Člani ravnateljstva niso nastavljeni v uradu, dobivajo le odškodnino, ki pa ni majhna.

Zakon v prejšnji Avstriji je dajal dve tretjini zastopstva delojemalcem. Zato je bila bolniška blaginja v rokah socialistov in je dobro prosperirala; v rezervnem fondu je imela lepo število milijonov.

Klerodemokratski gospodarji so te milijone deloma pogrnali v Zagreb, deloma pa po drugih potih tako, da so vsi okrožni uradi sedaj pasivni. Okrožni urad v Ljubljani je eden najboljših v

(Dalje prihodnje.)



Ar. Avertenko:

Ali naj pišemo pisma?

Priporočeno pismo je nevarna reč. O njem ne moreš trditi, da ga nisi prejel; nasprotno pa navadno pismo lahko čisto mirno utajiš. Vprašanje je samo, če pismo prejmemo ali ga pišemo.

"Torej vzemimo, ti pišeš pismo."

"Jaz pišem sploh ne pišem. Saj veš, ni težje, kot pisati pisma. Lahko porabimo par ur za čitanje kake neumne knjige, lahko ure in ure motrimo vzorec kake preproge, toda težko si utrdimo deset minut, da odgovorimo na pismo. Ko ga prejmemo, si mislimo: odgovorim na ta list. Toda če se takoj ne vadememo k pisalni mizi, nikdar ne napišemo odgovora. Rečemo si: jutri... Toda vsak jutri ima svojo usodo. Vsak jutri ima svoj jutri, vest nas peče, pa kljub temu pisma ne napišemo. Zakaj? Ker leži v tem redu nekako prokletstvo. Polagoma pričnemo pismo, ki ga nosimo v žepu, sovražiti. Mislimo si, sedaj že ne morem več odgovoriti na pismo, proč ga vrsem. In tako roma v žep suknje, kjer se že nahajajo nekateri listi, na katere nisimo dali odgovora."

"Kako pa se opravičimo pred pošiljateljem?"

"Je pismo navadno ali priporočeno?"

"Brez razlike."

"O ne, to je velika razlika. Pri priporočenem pismu je pošiljatelj pomirjen, ker ima potrjeno v žepu. Res je sicer, da se ta potrdila mnogokrat izgube, toda a

tem ne moremo računati. Navadno pismo pa lahko ravnodušno utajimo. Tri mesece pozneje srečamo njegovega odposiljavca. Viharno ga pozdravimo: "Dober dan! Kako se imate? Zakaj ne daste nobenega glasu od sebe?"

Očitajoče te pogleda in pravi: "Vi ste nesramni! Tri pisma sem vam pisal, pa niste na nobeno odgovorili. Že navadna vljudnost zahteva, da..." Nato govoriš z glasom, iz katerega odzveni užaljenost: "Poslušajte... Vi veste, kako sem ljubil svojega pokojnega očeta. Pri njegovem spominu vam prisegam, da nisem prejel nobenega pisma." "Nemogoče!" odgovori odposiljatelj. "Pa sem vam vendar trikrat pisal!" "Saj poznate rusko pošto. Se naši pošti lahko zaupa?" "Prične dvomiti; misli si: resnično, na pošti krajejo pisma, prireja pri spominu svojega očeta, da pismo ni prejel, ima pošten obraz. Led je prebit. Prijateljstvo sedeta na divan in pričneta zabavljati čez razmere pri pošti.

"Toda kako ravnaj, če si komu obljubil, da na vašno pismo v tih dneh odgovoriš?"

"Kako v takem slučaju ravnaj? Imam namen pisati mu, toda prvi dan tega ne storim, ker imam še drugi in tretji dan čas; drugi dan imam še tretjega v rezervi in tretji dan razpade v dve polovici, ko lahko pišem. Toda nimam časa in pismo ni napisano. Tako moj dopisnik pisma ne dobi."

"In če se vrne, se mu izogneš."

"Nasprotno! Takoj se peljem k njemu, mu pogledam v oko in pravim sarkastično: "To je neverjetno!..."

Moj glas ga osupne in vpraša nestrno: "Kaj je neverjetno?" "Lahko bi mi poslal vsaj karto in se zahvalil, da sem vašo naročilo tako hitro izvršil!" "Ves je iz sebe: "Zahvalim naj se vam? Ker ste me imeli za norca in sem radi vaše nemarnosti škodo trpel?" "Tu vzrojam: "Kaj, Vi si upate trditi, da vam nisem pisal? Kaj niste prejeli mojega pisma — moder ovoj z vijoličastim roveodom? Nalepil sem še več znamk... Bumene znamke..." Te podrobnosti ga osupnejo: "Vi pravite moder ovoj z vijoličastim roveodom, rumene znamke... Čestna beseda, pisma nisem prejel."

"Tu mi odpove moja pamet. Saj sem pismo sam oddal. V rumen nabiralnik sem ga vrgel, na voglu Marskaja. Saj veste, nabiralniki so rumeni." "Res je, pravi, nabiralniki so rumeni." "No, vidite," rečem, "naša ruska pošta, saj jo poznate, povsod povrhnost, nemarnost. Tako ti gre kak pismoona v gostilo, ni pretežak, ni prevelik, pogabi zavitek pisma in jaz se moram potem jeziti, razburjati in vas sumničati, da iz kakršnegakoli vzroka tajite prejem pisma."

Po teh očitkih se mi opraviči... "Pa delaš to z vsemi svojimi pismi?" "Da."

"Sedaj razumem, kako je izgledalo tisto pismo, ki si mi ga baje pred četrt-letom pisal..." "Pisal sam ti... pri Bogu! Če

ti rečem, da sem ga pisal, sem ga tudi pisal. Druge včemer. Tebi sem pa pisal. In če se je pismo izgubilo, je pošta kriva. Pa to ni bilo pred četrt leta. Spominjam se: papir ni hotel v ovoj, moral sem odrezati rob. In pri tem odrezal par besed. Ostalo je: Pritisnem te na avto... in prša sem odrezal. Ja, ja, prša sem bil odrezal. Ne, ti-tisto pismo sem ti zaista pisal."

Gospod, ki je svojemu prijatelju očital, da mu ni pisal pisma, se je nasmešnil in dejal: "Pomiri se, nisi mi obljubil pisati pisma, nikoli mi nisi pripovedoval o njegovi izgubi. To si si ta hip zamislil."

Frank Carlson:

VONUNKA

Savrajno letalo je ležalo na tleh, častniki in vojaki so ga mahoma obkolili. Propeler je bil razbit, aluminijasti deli pa zviti in skrivljeni. Še trenutek in med polomljenimi kosi se je pojavil mlad častnik. Imel je slomljeno roko.

Pristopil je polkovni zdravnik. Ko se je približal častniku na pol koraka, je prepaden vzdiknil:

"Glej nu!! Saj je dama!"

Obvezal ji je roko. Ko pa ji je hotel odpeti bluzo, se je srdito obregnila:

"Kako se drznete?"

V očeh so ji privrele solze.

"Da se je to moralo zgoditi baš meni!"

"Hvalite Boga, da ni bilo huje! To stvar bi lahko bili plačali z življenjem!" je rekel zdravnik.

Mož je bil v najboljših letih. Lepota mlade ujetnice ga je reančilo ganila.

"Dovolite," je rekel, "povabiti vas moram, da greste z mano v taborišče."

"In če se vam uprem?" je vprašala.

"Upam, da ste toliko razumni kolikor lepi," ji je odvrnil.

"Sicer pa dobro veste, da bi bil vsak poskus upora zaman. Prosim dalje!"

Vojaki so pobrali kose razbita letala, ujetnica pa je odkorakala v taborišče.

V ujetništvu ni bilo zoprno, vendar pa enolično. Ko je nekoli zjutraj prišel polkovni zdravnik, je prosila:

"Ali bi smela napisati svojem pismo? Saj veste, da so zame v skrbeh..."

"Ne vem," je suho odgovoril doktor. "Vprašaj bom poveljnika."

Poveljnik ni nasprotoval dopisovanju. Dovolil je ujetnici, da sme pisati.

Napisala je torej tole pismo: "Dragi! Moj aparat se je zrušil in zdaj sta tukaj Artur in on. Pa tudi to je boljše kakor vražji brigol. Dobro mi je, želela bi pa videti našo hrambo vojsko. Artura nisem videla. Skušaj se zviševati v moj položaj. Šečno pozdravljaj—ika."

"Kakšno ime je to, s katerim ste se podpisali?" je vprašal polkovni zdravnik, ki mu je pomolila pismo v čitanje.

Ujetnico je obšla rdečica.

"Tako me imenuje samo moj mož," je odvrnila.

Zdravnik pa je pomislil: "Ne boš me, tičica... Artur, vražji brigol, naša hrambo vojska, položaj, Ika — to niso slučajnosti."

Nasmehnil se je in ni znil besede. Bil pa je na tihem prepričan, da javlja ujetnica v teh šifrah stvari, ki so prepovedane v vojni in miru.

Dolgo je razmišljal, kaj naj stori s pisanim. Lepota krasne ujetnice ga je bila še omamila in sklenil je, da pismo obdrži zase.

Drugi dan je zopet posetil bolnico. Sprejela ga je z razposajenim vprašanjem, ali je cenzura poslala pismo dalje.

"Ne, ni ga poslala," je rekel.

"Zadržala ga je. Izvolite ga sprejeti nazaj. Evo ga!"

Ujetnica je zopet gardela.

"Kako to?" je vprašala.

Zdravnik je spjel razgovor drugam.

"Ne, ne," se je protivila ujetnica, zavedajoč se svoje ženakosti, "prosim vas, zakaj mi je bilo pismo vrnjeno? Saj je poveljnik vendar dovolil, da smem pisati."

"Poveljnik" je nadaljeval zdravnik, "je imel v vas zaupa-

nje, ki ga niste bili vredni!" je rekel.

"Ne... ne razumem vas," je dejala ujetnica. Dobro je videl, kako se je tresla pri teh besedah.

"Ali se zavedate, kaj ste poročali v pismu?" jo je vprašal. "Ali veste, da ste rabili izraze, ki bi jih ne bi smeli zapisati? Ali veste, kaj bi se zgodilo v va-mi, da je dobil poveljnik vaše pismo v roke?"

Ujetnica je molčala. Bila je v zadregi in ni vedela, kaj naj odgovori.

Naposled je polkovni zdravnik presekal mučno tišino.

"Ne bojte se!" ji je rekel. "Pisma ni čital nihče razen mene. Zadržal sem ga, ker ima vsak med nami svoje dolžnosti do domovine. Dam vam častno besedo, da ne bom tega izdal nikomur, če ne boste nikoli več poskušali na tak način izrabiti dobrote, ki vam je bila ponudena. Vi ste nas hoteli izdati in doseči, da bi nas bili vaši topovi pokončali s tobačnim ognjem!"

Besede so padale kakor puščice, ki zadenejo druga za drugo.

"Kavalir ste," je končno izjavila ujetnica. "Kako naj se vam zahvalim, s čim naj vas poplačam?" je dodala.

Zdravnik je odšel iz sobe.

Ujetnica je pogledala za njim in stisnila zobe ter zajekljala. V tem trenutku je bila zopet enkrat samo ženska...

ŠEST DNI PREKO OCEANA

Najhitrejša in najbolj udobna pot na potovanja na evropskih poročilih:

PARIS, 17. dec. p. r. - 25. jan.

(Ob polnoči.)

Ille de France, 11. jan. - 1. feb.

(Ob polnoči.)

Najhitrejša pot po svetovni. Vselej je v posebni kabini s vsemi modernimi udobnostmi. — Pijala in slava francoska kuhinja. Izredno nizke cene.

Vpraskanje hotelovih poslužiteljev spremlja ali

FRENCH LINE

212 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

Vam povrne dober počitek in osvežilo spanje.

Ljudje, ki trpe vajet slabega spanja in ki večjako zjutraj stročeni in onemogli, ki morajo povrne sladki spanec in svetlost, ojača življenjsko moč živca, mišicam in organom. Ako storite tako, tedaj se vam poveča moč in energija in slast do jedi se izboljša, prebava deluje, obliki in zdravje se izboljša in se vam splošno izboljša.

Mrs. T. B. Wood, Hatfield, Ark., pripoveduje, kaj vse je Nuga-Tone napravil nanjo. Ona pravi: "Nuga-Tone je najboljša preparacija, ki sem jo kdaj videla. Bila sem slabega zdravja in oslabil se delo. Nisem mogla spati ponoči in bila sem tako nervozna, da nisem mogla urediti slabega spanja. Še dan nisem več nervozna, moje zdravje je boljše in pisanje dobro opim. Nikdar ne morem prebraviti Nuga-Tone." Ako ni vaše zdravje to, kar bi imelo biti, vzemite Nuga-Tone — enako kot milijone drugih ljudi dela. Vi lahko dobite Nuga-Tone v vsaki profesionalni zdravilnici ali pa naročite za vas od trgovca v zdravilni hiši dobele. (Adv.)

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

POJASNILO DRUŠTVENIM TAJNIKOM IN POŠILJATELJEM RAZNIH NAZANANIL.

Kadar pošljete listu Prosveta, kakorimako naznanila in zahvale o smrti, tedaj vselej povejte v pismu, ali želite imeti plačan oglas ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz naznanila vse osebne zahvale in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa hočete imeti priobče na celo vrsto raznih imen in drugih stvari, je pa to oglas, za katerega se mora plačati, to velja za član in za nečlane. Nadalje velja isto tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati ali hočete imeti plačan oglas ali samo navadno časnikarsko vest, tud v takem slučaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na kratko in se pove le važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan oglas, se priobči vse, kar zahtevate, iste tako velja za vsa druga naznanila če se koga išče, izsilivne ponudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora vedno povedati, da naj bo to oglas, kolikokrat naj se listi priobči in da bodete zanj plačali. To pojasnilo dajem radi tega, ker je to akcij konvencije, da se potem ravnamo vsi, družava, člani, naročniki in upraviteljsko lista. Prosim, da to upoštevate in se potem ravnate. — Filip Godina upravitelj.

NAZANANIL NAROČNIKOM ČLANOM SNPI, ROJAKOM IN ROJAKINJAM.

Naši potovalni zastopniki so Sobrat Mathew Gnuss, iz McClintown, Pa., kateri bo obiskal del države Penna. in Virginijo. Sobrat John Kravanja iz Avla, Penna., bo obiskal drugi del države Pennsylvanije in zapadel države Ohio. Sobrat Anton Jankovich, stalni zastopnik je na delu naročnike v mestu Cleveland in bližnji okolici v državi Ohio. Nadalje so naši zastopniki društvenih tajniki in tajnice, kateri so pooblaščen za zastopništvo za list Prosveta. Upraviteljsko toplo priporočam vse gori omenjene zastopnike članom in članicam in rojakom naročnikom, da jim grede roke in skušajo pomagati agitaciji za list Prosveta. daj je zimski čas in dolgi večerji naročite si list in kupite do knjige. Se posebno sedaj so knjige Književne Matice korekcijsko skoro zastoj na probo se mogel vsakdo, ki le zmara naročiti nekaj teh dobrih knjig. Za list Prosveta in Književno Matico S. N. P. J. Filip Godina, upravitelj.

Ngrožite Mladinski list najboljši mesečnik za slovensko mladino!

IZVRSTNA PRILIKA

Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENC, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$6.30.

All pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$6.30.

To velja za člane S.N.P.J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani plačajo \$7.50.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupne vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZE, ali pa ZAJEDALCE in HRBTENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$3.90. Nečlani pošljejo \$4.50. Ali pa za \$2.90 pol leta list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Nečlani \$3.50.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsa mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upraviteljsko na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Pošiljam \$.....

Ime.....

Naslov.....

Država.....

Čl. društva.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Čl. društva.....

Država.....

Ime.....

Naslov.....

Pošiljam \$.....

Prosimo, da se vrne na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.